

DĚJIN HÉRODOTA HALIKARNÉSSKÉHO KNIHA SEDMÁ, NADEPSANÁ POLYMNIA

[138] Králova výprava zdánlivě směřovala proti Athénám, ale byla namířena proti celému Řecku. Řekové to věděli již dávno, ale přesto se všichni nesjednotili. Někteří z nich poskytli Peršanovi zemi a vodu a doufali, že se jim od barbarů nestane nic zlého; ti pak, kdo se nepodrobili, měli veliký strach, protože nebylo v Řecku dost bojeschopných lodí, aby se mohly proti útočníkovi postavit, a mnohým Řekům se ani do války nechtělo a raději se přidávali k těm, kdo stranili Peršanům.

[139] Na tomto místě mě nutnost dohání k tomu, abych vyslovil názor, který se většině lidí nebude líbit, který si však pro sebe nenechám, protože je podle mého mínění pravdivý. Kdyby se byli Athéňané polekali hrozícího nebezpečí a vlast opustili, nebo i kdyby ji neopustili, zůstali doma a Xerxovi se poddali, byl by se na moři nikdo neodvážil proti králi postavit. Kdyby byl Xerxés na moři nenarazil na odpor, byly by události na pevnině proběhly asi takto: Jakkoli zřídili obyvatelé Peloponnésu napříč Isthmem množství obranných valů, byli by Lakedaimonští zůstali osamoceni. Jejich spojenci by je byli opustili, nikoli dobrovolně, nýbrž z nutnosti, protože by bylo barbarské loďstvo dobývalo jejich města jedno po druhém. Osamoceni by byli vykonali hrdinské činy a vznešeně by byli padli. Buď by tedy byli dopadli tak, nebo by se byli vůči Xerxovi zachovali jako ostatní Řekové, když by byli předtím viděli, že se Řekové přidali na perskou stranu. Tím způsobem by se bylo Řecko tak jako tak dostalo pod perskou nadvládu. Nemohu totiž pochopit, k čemu by byly dobré hrady napříč Isthmem, kdyby král byl ovládal moře.

Říká-li se tedy dnes, že Athéňané Řecko zachránili, je to celkem pravda. Převaha byla nutně na té straně, ke které se oni přidali. Protože se rozhodli, že má Řecko zůstat svobodné, byli to oni, kdo povzbudili všechny ostatní Řeky, kteří se k Peršanům nepřidali, a krále s pomocí bohů odrazili. Ani hrozná a strach budící věštby z Delf je nepřiměly k tomu, aby Řecko ponechali osudu. Vytrvali na místě a postavili se proti nepříteli, který na jejich zemi útočil.

[140] Athéňané totiž poslali poselstvo do Delf a chtěli si vyžádat věštbu. Když poslové vykonali v posvátném obvodu všechny obvyklé obřady, vstoupili do svatyně a usedli, věštila jim Pýthia, jejíž jméno bylo Aristoníké, toto:

„Na co tu čekáte, ubozí? V nejzazší končiny země prchněte, opusťte domy i strmý hrad svého města, neboť pohroma strašná postihne hlavu i tělo, zničí vás všechny bez slitování od hlavy k patě. Všechno obrátí vniveč; žhavým vás plamenem stihne Árés nemilosrdný, jedoucí v asijském voze. Poboří pevností mnoho, všude, nejenom u vás, zhoubnému ohni odevzdá svatyně nesmrtných bohů. Teď už v nich bohové potí se zaliti smrtelným potem, třesou se hrůzou a po stěnách chrámů černá se hrne krev jako předzvěst neštěstí, které se kvapem už blíží. Opusťte chrám a pro svou bídu si připravte ducha.“

[141] Když to athénské poslové uslyšeli, byli z toho velice zarmoucení. Zoufali již nad pohromou, kterou jim věštba předpovídala, a tu jim poradil člověk v Delfech nejváženější, Timón, syn Androbúlův, aby vzali prosebné ratolesti a šli znovu do chrámu a ptali se věštírny jako prosebníci. Athéňané ho uposlechli a pravili:

„Zvěstuj nám, ó pane, něco příznivějšího o naší vlasti! Měj soucit s prosebnými ratolestmi, které neseme v rukou, neboť jinak ze svatyně neodejdeme a zůstaneme tu, až zde i zemřeme.“ Na tato jejich slova jim velekněžka vydala tuto druhou věštbu:

„Nemůže usmířit Pallas Athéna velkého Dia, t

i když se uchýlí k prosbám a užije chytrosti celé. Slovo, jež teď vám povím, je věštba pevná jak ocel. Až budou obydli všechna, jež objímá Kekropův kopec spolu s posvátným Kithairónem, v nepřátel rukou, dopustí Zeus, a Polladě zůstanou dřevěné hradby, které náporů vydrží. Prospějí vám všem i dětem. Neradím vyčkávat v klidu, až přijde po souši jízda, také k četnému pěšímu vojsku se obraťte zády, stejně se s nimi setkáte, až přijde příhodná chvíle. Ó božský ostrove Salamis, staneš se příčinou zkázy, až bude setby čas či až nastane pro sklizeň doba.“